

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Constans Defensio, Ex S. Scriptvra, Et Vera Catholica
Doctrina, Atqve Observatione Vniuersalis Christianæ
Ecclesiæ Deliberationis de Christiana Reformatione**

Bucer, Martin

Genevae, 1613

De fiducia bonæ conscientiae 16

urn:nbn:de:hbz:466:1-34315

gratiæ bona arbor, & noua creatura in Christo effectus sit, quemadmodum inquit Paulus Ephes. 2. *Gratia estis seruari per fidem, idque non ex uobis: Dei donum est, non ex operibus, ne quis gloriatur. Nam ipse sumus opus, conditi in Christo Iesu ad opera bona, quæ preparauit Deus, ut in eis ambularem.* Atque etiam ob hanc solam causam placent Deo bona opera suorum, quod ipsos iam ante in dilecto filio suo sibi acceptos reddidit, atque eiusmodi bona opera in eis preparauit, hoc est, ipsos ad ea uocauit, impellit, promptosque & expeditosque reddit, denique de perfecta filij sui obedientia, quod in illis deerat, adimplet.

Eiusmodi iustificationem operum, qua Deus omnes qui rectè operantur, iustos etiam agnoscit, prædicat, ac remunerat. Item quod omnes Christiani, qui verè Christiani ac fideles sunt, debeant omnibus bonis ac iustis operibus summa diligentia studere, id liber Reformationis non tantum silentio non prætermisit, sed accuratissimè docuit. Videat qui uolet locum iam antè citatum in articulo de Remissione peccatorum, & totum articulum De bonis operibus. Sic igitur rursus apparet, Aduersarios librum reprehendere, ubi nullam iustam causam habent.

Quarta Pars huius Accusationis.

De fiducia bonæ conscientie.

CAP. XVI.

QUARTA Reprehensio libri in hoc articulo est, Scripturam duplicis fiduciæ meminisse, Remissionis uidelicet peccatorum, & bonæ conscientie. Librum uerò de fiducia bonæ conscientie non tantum nihil docere, sed eam penitus reijcere.

Responsio.

IN hac reprehensione rursus notent Christiani, quàm iniustas rixandi & reprehendendi causas Aduersarij quarant.

Primum, Nulla penitus scriptura extat, quæ de fiducia bonæ conscientie, aut ullius proprii operis doceat. Apostolus Paulus loquitur quidem de testimonio, & gloriatione bonæ conscientie, 2. Cor. 1. *Item de examinatione, probatione & cognitione nostri ipsorum, utrum simus in fide, ut Christus in nobis, 2. Cor. 3.* Et Ioannes scribit, *Quod si uerè diligamus proximum nostrum, & præcepta Domini custodiamus, & ea quæ sunt placita coram eo faciamus, per hoc scimus, quod manet in nobis, & spiritu quem nobis dedit. Et sicut ille est, & nos sumus in mundo hoc, &c.* Per hoc etiam cognoscimus, quod ex ueritate sumus, & in conspectu eius suadebimus. cordibus nostris, *πιστοῦν*, quòd si nos non condemnet, fiduciam habemus *παρρησίας*, inquit, *non πεποθήσιν*, erga Deum: quòdque in die iudicij cognoscamus, quòd ipse manet in nobis, 1. Ioan. 3. & 4. Hec docet S. scriptura, nihil autem de fiducia bonæ conscientie. Quid uerò hinc aliud discendū est, quàm primò Christianos debere seipos examinare, probare ac diligenter cognoscere, utrū uerè credāt, & Christū in se habeāt, annō. Multi enim

enim sibi ipsis de fide in Christum persuadent, qua tamen penitus sunt destituti. Secundò, quod Christiani summa diligentia incumbere debeant, in obseruationem omnium mandatorum Dei, ne propria eorum conscientia & cor eos accuset, reprehendat, aut damnet, sed potius bonum testimonium perhibeat. Tertiò, Quòd talis operatio Spiritus S. in nobis, ac bonum testimonium nostræ conscientiæ, nos de gratia ac misericordia Dei confirmet, fiduciámque afferat, Deum in omnibus afflictionibus confidenter inuocandi, ab eóque petendi, quicquid nobis vtile est, ac demum vt in extremo eius iudicio consistere possimus. Id verò nullo pacto, propter obedientiam nostram, & obseruationem mandatorum Dei: sed tantum propter diuinam gratiam, ac salutarem communicationem Christi: cuius opera & dona, atque idcirco clara indicia sunt eiusmodi operationes Spiritus Sancti in nobis, videlicet obseruatio diuinorum mandatorum, atque inde bonum testimonium cordis ac conscientiæ nostræ. Cæterum de gratia Dei & Redemptione facta per Christum solus Spiritus S. nos certos ac securos reddit, per quem clamamus, Abba pater: qui spiritus testatur vnà cum Spiritu nostro ex promissione diuina, quod sumus Filij Dei, & hæredes vitæ æternæ. Rom. 8. Gal. 3.

Aduersarij fatentur omnia nostra opera, quandiu in hac carne sumus, imperfecta esse ac mutila, neminémque in hac vita sine peccato esse. Ex quo necessariò consequitur, Neminem in die iudicij coram Deo consistere posse, nisi sola fiducia remissionis peccatorum, quæ simpliciter ac vnde in Christo Iesu, ac merito eius consistit, quemadmodum Aduersarij ipsi fatentur. Necesse igitur est omnem fiduciam gratiæ diuinæ ac spem consistendi in iudicio Dei, Soli ac nudè gratiæ Dei & merito Christi inniti, non operibus nostris, neque vllò propriæ conscientiæ aut bonè factorum testimonio: quandoquidem illa, dum in hac carne sumus, imperfecta sunt, semperque adhuc aliquid est, cuius conscientia nostra nos arguere & accusare potest, atque etiam impellere ad orandam remissionem vitij & imperfectionis, quæ sese adhuc in omnibus operibus nostris exerit. Quapropter conscientia nostra plenæ ac perfectæ obedientiæ, & adimplentionis mandatorum Dei nobis testimonium perhibere non potest.

Cæterum quanto locupletius testimonium bonæ voluntatis ac studij in obedientia Dei nobis ferre potest, tantò magis nos fidere facit gratia & dilectione Dei, ex qua sola eiusmodi bonum spiritū adoptionis diuinæ accepimus. Per hoc enim, quod de suo spiritu, quæ nobis largitus est, in nobis remanet, cognoscimus ipsum Dominum manere in nobis, intercedere pro nobis apud Patrem, impetrare nobis veniam omnis imperfectionis ac vitij, quod adhuc in nobis reliquum est, denique perfectæ obedientia sua nostram imperfectam obedientiam supplere.

Sic autem perpetuò hoc manet, quòd omnis fiducia nostra omnino consistit ac nititur gratia Dei, & merito Christi. Tantummodo examinationem, probationem & cognitionem, vtrum in nobis sit & operetur Spiritus Christi, vtrum in nobis maneat ac viuat Christus, & nos in eo, me-

ritò facimus coniecimusque ex charitate & obedientia mandatorum: quam Dominus nobis largitur, & operatur in nobis, tanquam ex propriis operibus & fructibus Spiritus S. in nobis, qui sigillum est & arrhabo adoptionis diuinæ, & hæreditatis vitæ æternæ.

Ex qua nostri ipsorum probatione & examinatione necessariò existere debet, tranquillitas cordis & conscientie nostræ, quæ prius nos mordebat & accusabat: fiducia quoque gratiæ diuinæ, ex qua tam præclara beneficia Dei, ac spiritum adoptionis accepimus. Adhuc tamen omnis ista fiducia, tranquillitas conscientie, ac spes omnia apud Deum impetrandi, & coram iudicio suo consistendi, nititur sola gratia diuina, ac merito Christi, cuius gratiæ conscientia signa & indicia sunt tales bonæ operationes Spiritus Sancti in nobis. Hæc sunt quæ scriptura de hoc negotio nos docet. Iam videamus quid proferant Aduersarij, cui doctrina Libri repugnet. Scribunt quod Liber doceat, Hominibus persuadendum non esse, vt rursus bonorum suorum operum fiduciam habeant. Item, Quod fiducia quæ est in nudam misericordiam Dei, excludat aliam omnem fiduciam bonorum operum. Item, Fiducia bonorum operum homines reddi incertos, ac in perpetuam dubitationem atque execrationem à Deo conici. Et huic doctrinæ dicunt Scripturam docere contrarium, quemadmodum ex Epistola Ioannis, & per innumeros alios scripturæ locos probari possit.

Talium verò locorum ne vnum quidem adducunt, vbi doceat scriptura propriis operibus confidere; aut pro fiducia in nudam misericordiam Dei, non excludat aliam omnem fiduciam bonorum operum: vel quod fiducia priorum bonorum operum non incertos, dubios, & execrabiles reddat in conspectu Dei, quandoquidem & iudicio Dei nunquam satisfacere, neque iram illius à nobis amouere possunt. Vnde & Propheta inquit: *Ne intres in iudicium cum seruo tuo: coram te enim non iustificabitur omnis homo.*

Epistola Ioannis quam citant, & alia loca sanctæ Scripturæ, quæ de bonis operibus loquuntur, docent quidem, vt copiosè supra indicatū est, quòd testentur nobis de gratia & spiritu Dei in nobis, atque idcirco suo quodam modo fidere nos faciant gratia Dei, & alacriores reddāt ad opem auxiliumque Dei implorandum, quòd possimus in iudicio eius consistere. In qua doctrina ne verbum quidem habetur de vlla fiducia in operibus collocanda: & certum est, quemadmodum D. Augustinus & omnes S. Patres fatentur, quod quicumque operibus suis confidit, is non solum de gratia & misericordia Dei dubius & incertus efficitur, sed etiam abnegat eam, cum tota Redemptione facta per Christum. Et quis non videat quantum discriminis inter hæc duo sit, Ex bonis operibus de gratia & spiritu Christi, qui ea operatur in nobis, magis confirmari ac certiozem reddi, Et hinc in spe erga Deum collocata in Christo, confidentiozem reddi, Et, fiduciam in operibus ipsis collocari?

Hoc loco rursus notetur periculosa istorū hominum à diuina scriptura defectio

ra defectio. Loca scripturæ quæ adduxerunt, loquantur de testimonio bonæ conscientie: ipsi verò fiduciam conscientie ponunt. Dicunt præterea, Quod gratiam Dei, & inhabitationem Christi in nobis colligere possimus ex bonis, & ex illis maiorem erga Deum fiduciam conciperent: ipsi verò fiduciam operum ponunt, damnantque librum Reformationis, propterea quòd eam rejicit, & testatur, quod iuxta fiduciam in gratiam & misericordiam Dei consistere non possit. Hic iudicet quicumque veritatem Christi amat, quid in his omnibus scripturæ consentaneum, aut dissentaneum sit; quid bona fide propositum, quid secus.

Non magis cum S. scriptura & toto Christianismo concordat, quod scribunt, Verum Christianum debere omnem fiduciam remissionis peccatorum statuere in solum Christum. Ac simul debere fiduciam istiusmodi facere certam & indubitam, fiducia bonæ conscientie. Hic iudicent omnes, qui harum rerum cognitionem & intellectum habent, annon locutio ista sibi ipsis prorsus contraria sit. Si enim verus Christianus omnem fiduciam remissionis peccatorum, quemadmodum etiam ad-
Iustificatio.
 re debet, quaratur ex illis Doctoribus, Verum verus Christianus hanc suam fiduciam in Christum certam an incertam, firmam an dubiam debeat statuere. Dominus certe iubet nos credere, non dubitare. Iacobus scribit, cum qui dubitat, similem esse fluctui maris, qui ventis agitur, & impetu rapitur: neque debere talem existimare, quod quicquam sit accepturus à Domino.

Interim tamen & hoc verum est, quod nostra fiducia, quandiu in hac carne sumus, nunquam satis firma & stabilis est. Quam si fiducie conscientie nostræ aut operum certiore ac firmiore reddere conaremur, perinde faceremur, ac si quis exiguum ignem effusione aque maiorem ac fortiozem reddere vellet. Fiducie enim in Christum fiducia propriæ conscientie & operum non minus contraria est quam aqua igni. Ad hæc S. scriptura nihil omnino habet de fiducia conscientie, sed de testimonio.

Qui semetipsum in fiducia in Christum infirmum deprehendit, quemadmodum nos omnes in ea nimis debiles & imbecilles sumus, is debet eum Apostolis Deum orare, ut fidem & fiduciam hanc sibi augete & confirmare dignetur: firmiterque adherere certissimis & immotis promissionibus Dei. Quando scriptura Abrahamum propter firmam eius & indubitam fidem in Deum commendat, Rom. 4. narrat, quod non ad corpus suum vel Saræ respexit, sed ad promissionem sibi factam à Domino. Sic quicumque infirmitati fidei & fiducia suæ vult, is certe non debet ad suam dignitatem vel sanctitatem respicere, sed ad Christum, cuiusque gratuitas ac certas promissiones: rogare insuper eum pro augmento spiritus Sancti, qui testetur unà cum spiritu suo, quòd sit filius Dei, ac heres vitæ æternæ. Et quemcumque gratuita & indubitata promissio Dei, & testimonium Spiritus S. in corde suo in fiducia in Chri-

stum certum ac securum non reddet, cum propriæ conscientiæ testimonium, & omnium suorum operum falsò quidem confidere faciet, de gratia verò & misericordia Dei nunquam certum reddet. Etiam si verum fidelis conscientiæ testimonium, & fructus fidei, verè bona opera, ut dona ac munera gratiæ diuinæ, de ea certiores, & erga Deum confidentiores reddere soleant: verum ut iam antè dictum est, hanc solam ob causam, quod de gratia ac beneuolentia Dei erga nos testantur, eaque nos ipsi in talibus operibus deprehendimus.

De testimonio conscientiæ nostræ & bonorum operum in nobis diligenter inquirere debemus, non ut per illud fidem nostram ac fiduciam in Christum certam reddamus, sed ut cognoscamus, quemadmodum Paulus docet, utrum in fide ac fiducia Christi simus, an verò in falsa persuasione & præsumptione, utrum Christus Dominus verè in nobis sit, an verò falsum figmentum & inanis de Christo persuasio. Vbi enim est vera fides in Christum, ibi & bonam conscientiam esse, & bona opera sequi necesse est. Vbi Christus est & uiuit, ibi etiam omne bonum operatur. Sic docet nos scriptura de isthoc negotio.

Postremò appendunt Aduersarij huic suæ accusationi, quos fructus horrore & desperatione plena ista doctrina, plerisque in locis ediderit, res ipsæ loquuntur, & sole clariùs vniuersus aspexit orbis, imò certè clarissimum est, & notissimum omnibus veris Christianis, qui ex hac doctrina se ipsos Christo Domino plenius tradiderunt, atque ex fide quæ per charitatem efficax est, carnem suam cum omnibus prauis cupiditatibus & affectibus mortificant, omnia denique omnibus in salutem & ædificationem faciunt, fiunt, ac perferunt. Cuius è contrario ij, qui Aduersariorum doctrinæ adhærent, Christum Dominum deserant, auxilium & oportet à lignis, lapideis, ossibus, ceremoniis non intellectis, verbis denique & operibus quærant, de quibus nihil mandauit Dominus: omnibus quoque libidinibus ac concupiscentiis carnis locum dent: in accumulandis Ecclesiarum bonis aliisque nullum modum sciant: proximum suum omnibus in rebus grauent, Ecclesiam grauissimè offendant, omnia denique quæ Paulus de vltimis temporibus prædixit, horribiliter adimpleant. Hoc nouit Deus, & nouerunt omnes filij Dei. Estque magnoperè deplorandum, quod Aduersarij isti, & alij quàm plurimi, hanc salutarem doctrinam & maximè necessariam, de vera iustificatione hominis, de vera fide ac fructibus eius ita oppugnant ac reprehendunt, cui tamen, ipsa veritate, & clariis testi-

monijs S. scripturæ ad extremum assentiri coguntur, quemadmodum isti Aduersarij & reprehenses libri Reformationis in plurimis locis declarant.

Nona